

7.1.2021

Jakelussa mainitut

Valtion televisio- ja radorahaston käyttösuunnitelman vahvistaminen ajalle 1.1.-31.12.2021

Valtioneuvosto on 30 päivänä joulukuuta 2020 tekemällään päätöksellä, asian oltua valmistavasti raha-asiainvaliokunnan käsiteltävänä, vahvistanut valtion televisio- ja radorahastosta annetun lain (745/1998) 5 §:n mukaisesti käyttösuunnitelman valtion televisio- ja radorahastolle ajalle 1.1.-31.12.2021.

Timo Harakka
Liikenne- ja viestintäministeri

Pirjo Karttunen
Ylitarkastaja

Liitteet Muistio
Valtion televisio- ja radorahaston käyttösuunnitelma v. 2021

Jakelu Liikenne- ja viestintävirasto

Tiedoksi Yleisradio Oy
Valtiovarainministeriö; budjettiosasto
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Liikenne- ja viestintäministeriö; kirjaamo, palveluosasto, verkko-osasto

Valtion televisio- ja radiorahaston käyttösuunnitelman 2021 vahvistaminen

1 Valtion televisio- ja radiorahasto ja valtioneuvoston toimivalta

Valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain (745/1998, jäljempänä rahastolaki) tarkoituksena on järjestää Yleisradio Oy:n rahoitus ja valtion televisio- ja radiorahaston hoito.

Yleisradio Oy:n julkisen palvelun rahoituksen uudistaminen toteutettiin vuoden 2013 alusta lukien. Muutokset sisältyvät valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain muuttamisesta annettuun lakiin (475/2012) ja Yleisradio Oy:stä annetun lain muuttamisesta annettuun lakiin (474/2012), jotka tulivat voimaan 1.1.2013.

Rahastolain 3 §:n mukaan rahastolle suoritetaan rahoitusta valtion talousarvioon otettavasta määrärahasta Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:ssä säädetyn julkisen palvelun kustannusten kattamiseksi. Pykälän mukaan vuonna 2013 määräraha on 500 miljoonaa euroa. Määrärahan suuruus tarkistetaan vuosittain kustannustason nousua vastaavasti. Tarkistuksen perusteena on indeksi, joka muodostuu elinkustannusindeksistä, jonka painoarvo on yksi kolmasosa, sekä ansiotasoindeksistä, jonka painoarvo on kaksi kolmasosaa.

Rahastolain 5 §:n mukaan rahaston varat muodostuvat valtion talousarvioon otettavasta määrärahasta suoritetuista varoista, kerättävistä maksuista ja edellisiltä tilikausilta kertyneistä ylijäämistä, jotka ovat rahaston valtion keskuskirjanpidossa olevalla yhdystilillä. Lain 475/2012 siirtymäsäännöstä on muutettu lailla 348/2014 siten, että televisiomaksujen saatavien perinnästä luovuttiin ja palauttamatta olevat televisiomaksut tuloutettiin rahastoon 1.1.2015.

Rahastolain 5 §:ssä todetaan edelleen, että rahaston varoista käytetään Yleisradio Oy:n toiminnan rahoittamiseen vuosittain lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu määrä. Varoja voidaan käyttää myös Yleisradio Oy:stä annetun lain 6 a §:ssä tarkoitettujen ennakkoarvioinnin laatimisesta aiheutuvien palkkioiden maksamiseen ja rahaston hallinnoimiseen. Rahaston varoja voidaan käyttää muutoinkin televisio- ja radiotoiminnan edistämiseen.

Käyttösuunnitelman vahvistaminen perustuu rahastolain 5 §:n 3 momenttiin. Valtioneuvosto päättää kalenterivuositteittain käyttösuunnitelmassa rahaston varojen jakamisesta eri käyttötarkoituksiin. Erityisestä syystä varojen käyttösuunnitelmaa voidaan muuttaa myös kesken kalenterivuoden.

Tällä päätöksellä vahvistetaan vuotta 2021 koskeva käyttösuunnitelma.

2 Rahaston varojen maksu

Valtion televisio- ja radiorahastoa hoitaa Liikenne- ja viestintävirasto rahastolain 3 §:n 1 momentin nojalla. Lain 5 §:n muutetun 4 momentin mukaan rahaston varoja suoritetaan Yleisradio Oy:lle käyttösuunnitelman ja yhtiön rahoitustarpeen mukaisesti.

3 Rahaston tulokertymä

Valtion televisio- ja radiorahastoon siirretään valtion talousarviosta rahastolain 3 §:ssä säädetty määrä. Määräraha vuonna 2020 oli 532 112 000 euroa. Määrärahan suuruus on tarkistettu kustannustason muutosta vastaavasti ja se on 543 286 000 euroa vuonna 2021. Määräraha on sisällytetty valtion vuoden 2021 talousarvioesityksen liikenne- ja viestintäministeriön pääluokkaan momentille 31.20.60 (Siirto valtion televisio- ja radiorahastoon).

4 Rahaston varojen käyttö

Yleisradio Oy:lle ehdotetaan tulouttavaksi rahastolain mukaisesti 543 286 000 euroa Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:ssä säädetyn julkisen palvelun kustannusten kattamiseen. Määräraha on 11 174 000 euroa suurempi kuin vuonna 2020. Yleisradio Oy:n käyttöön osoitettuun määrärahaan sisältyy arvonlisävero, jonka yhtiö maksaa rahastosta saamistaan varoista (arvonlisäverolaki 1501/1993 muutoksineen 79 ja 85 a §). Yhtiön rahoitustarvetta käsitellään tarkemmin kohdassa ehdotuksen valmistelu.

Liikenne- ja viestintävirastolle ehdotetaan 50 000 euron määrärahaa rahaston hallinnoimisen kustannusten kattamiseen. Summaan ei esitetä muutosta verrattuna edelliseen suunnitelmaan. Rahaston hallintoihin liittyvät kulut muodostuvat rahaston kirjanpidon ja maksuliikenteen hoidosta ja muista vastaavista hallintokuluista.

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut työryhmän valmistelemaan maanpäällisen televisiotoiminnan seuraavaa teknologiasiirtymää (DVB-T2-siirtymä). Televisioyhtiöt sopivat 3.3.2016 sitoutuvansa vapaasti vastaanotettavien kanavien osalta toteuttamaan DVB-T2-siirtymän yhteisellä aikataululla 31.3.2020. Lisäksi yhtiöt sitoutuivat toteuttamaan yhteistyössä kuluttajaviestintää ja -toimenpiteitä, joilla varmistetaan kuluttajien valmiudet siirtyä yksinomaan DVB-T2-lähetysten vastaanottoon. Liikenne- ja viestintävirasto on tv-yhtiöiden sopimuksessa esitetyn mukaisesti koordinoitunut yhteistä siirtymäviestintää. Yleisradion HD-kanavien jakelukilpailutuksesta kuitenkin valittiin markkinaoikeuteen, minkä vuoksi televisioyhtiöt ilmoittivat 24.10.2018 yhdessä sopineensa siirtymän viivästämisestä myöhemmäksi. Uudesta siirtymäajankohdasta ei ole päästy vielä sopimukseen. Siirtymän viivästyksen julkaisun jälkeen viestinnän uusia painopisteitä on suunniteltu yhdessä toimialan kanssa. Liikenne- ja viestintäministeriön työryhmässä päätettiin laajentaa viestinnän fokusta vuodesta 2020 alkaen kattamaan myös kaapeli-tv-verkkojen HD-siirtymä. Vuonna 2021 on tarkoitus käynnistää viestintätoimenpiteiden kohdentaminen suuren yleisön lisäksi ns. erityisryhmille. Vuodelta 2020 arvioidaan jäävän käyttämättä noin 250 000 euroa, koska siirtymäviestintä päästiin käynnistämään uudestaan vasta vuoden loppupuolella. Siirtymäviestintään esitetään rahastosta varattavaksi vuonna 2021 yhteensä 445 000 euroa Liikenne- ja viestintävirastolle, mikä on saman verran kuin vuoden 2020 käyttösuunnitelmassa.

Televisio- ja radiotoiminnan edistämiseksi uutena esityksenä rahastosta varattaisiin Liikenne- ja viestintävirastolle televisiosisältöjen laajakaistavastaanoton edellytysten kehittämiseen 200 000 euroa. Television teräväpiirtosiirtymän ohella televisiosisältöjen vastaanotto on siirtymässä yhä enemmän laajakaistaverkkojen kautta tapahtuvaksi. Liikenne- ja viestintävirasto voisi televisiosisältöjen laajakaistavastaanoton edellytysten kehittämiseksi tehdä selvityksiä ja muita toimenpiteitä muun muassa laajakaistaverkkojen kapasiteetin ja peittoalueiden tarpeesta tv-vastaanottoa varten sekä tv-sisältöjen laajakaistakäytön vaatimasta vastaanottovarustuksesta kuten suunta-antenneista.

Ehdotuksen mukaan liikenne- ja viestintäministeriön käyttöön televisio- ja radiotoiminnan edistämiseen, mm. tutkimuksia ja selvityksiä varten, osoitetaan 100 000 euroa. Summaan ei esitetä muutosta verrattuna edelliseen suunnitelmaan.

Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 6 §:n 4 kohdassa Yleisradio Oy:n hallintoneuvostolle on säädetty tehtäväksi laatia lain 6 a §:n mukainen ennakoarviointi eräistä uusista palveluista ja toiminnoista. Lisäksi Yleisradio Oy:n hallintoneuvosto voi lain 6 b §:n mukaisesti pyytää toimintansa tueksi tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta lausunnot tai kuulla heitä suullisesti. Sekä ennakoarvioinnin laatimisesta että asiantuntijakuulemismenettelystä aiheutuvat palkkiot on tarkoitus maksaa rahaston varoista. Vuodelle 2021 näihin tarkoituksiin varataan 150 000 euroa, mikä on saman verran kuin vuoden 2020 käyttösuunnitelmassa. Määrärahaalla varmistetaan, että Ylen hallintoneuvostolla on mahdollisuus täyttää sille kuuluvat Yleisradion valvontatehtävät.

Ehdotuksen mukaan rahaston loppusaldo vuoden 2021 lopussa olisi 6,8 miljoonaa euroa, mikä on n. 1 miljoona euroa vähemmän kuin rahaston arvioitu loppusaldo vuonna 2020. Saldolla varaudutaan siihen, että jatkossa rahaston varoista pystytään kattamaan erityisesti rahaston hallinnoinnin ja mahdollisten ennakoarviointien kustannukset.

Yleisradio Oy:lle osoitettava määräraha katetaan määrärahasiirrolla valtion talousarviosta rahastoon. Muut käyttösuunnitelman mukaiset menot katetaan rahaston vuoden 2021 alkusaldosta (n. 7,8 miljoonaa euroa), joka koostuu aiemmista televisiomaksusuoituksista.

5 Yhteenveto tulojen ja menojen kehityksestä

Seuraavasta taulukosta käy ilmi valtion televisio- ja radiorahaston tulo- ja menoerien kehitys vuosina 2019–2021. Televisiomaksutulot on esitetty kassaperusteisena.

Luvut 1 000 euroa	2019 Tilinpäätös	2020 Toteuma- arvio	2021 Ehdotus	2021-2020 Muutos
Alkusaldo	8 399	8 246	7 751	-495
Siirto valtion talousarviosta	519 134	532 112	543 286	11 174
Televisiomaksutulot	0	0	0	0
Yleisradio Oy:n julkinen palvelu	519 134	532 112	543 286	11 174
Televisiomaksujen palautukset	0	0	0	0
Liikenne- ja viestintäviraston kustannukset	6	50	50	0
DVB-T2-siirtymän viestintä	84	195	445	250
Tv-sisältöjen laajakaistavastaanoton edellytysten kehittäminen			200	200
LVM:n käyttö	62	100	100	0
Ennakoarvioinnin ja asiantuntija- kuulemismenettelyn palkkiot	0	150	150	0
Loppusaldo	8 246	7 751	6 806	-945

6 Ehdotuksen valmistelu

Ehdotus perustuu Liikenne- ja viestintäviraston liikenne- ja viestintäministeriölle 9.11.2020 toimittamaan ehdotukseen rahaston käyttösuunnitelmaksi. Ehdotuksesta pyydettiin lausunto Yleisradio Oy:ltä. Yleisradiolla ei ollut huomautettavaa käyttösuunnitelmaehdotukseen.

Yleisradio Oy:n lausunnossa esitetyn vahvistamattoman budjettiehdotuksen mukaan yhtiön budjetti vuodelle 2021 perustuu 543 286 000 euron (sis. alv) tuloutukseen rahastosta. Yhteenvedo Yleisradio Oy:n vahvistamattomasta budjettiehdotuksesta on esitetty seuraavassa taulukossa (luvut esitetty alv 0 %).

Yleisradio Oy	Budjetti
17.11.2020, milj.EUR	2021
Yle-vero	493,9
Ohjelmatuotot	1,8
Palveluiden myynti	4,3
Liikevaihto	500,0
Liiketoiminnan muut tuotot	3,4
Tuotot yhteensä	503,4
Henkilöstökulut	-229,2
Poistot esitysoikeuksista	-64,5
Muut poistot	-21,0
Poistot yhteensä	-85,5
Ohjelmatoiminnan kulut	-68,7
Jakelukulut	-27,8
Teknologiakulut	-48,6
Vuokrat ja kiinteistökulut	-21,4
Muut kulut	-32,0
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-198,4
Liiketulos	-9,6
Rahoitustuotot ja -kulut	-0,1
Tulos	-9,7

Valtion televisio- ja radiorahastosta tuloutettava määrä arvonlisäverolla vähennettynä on noin 493,9 miljoonaa euroa. Lisäksi yhtiö arvioi saavansa noin 9,5 miljoonaa euroa muita tuottoja. Yleisradio Oy:n budjettiehdotuksen mukaan yhtiön budjetoitu tulos on 9,7 miljoonaa euroa tappiollinen. Yhtiön hallintoneuvoston linjausten mukaan yhtiön vuosittaiset tuloksen vaihtelut kompensoivat toisensa ja keskimäärin yhtiön talouden tulee pysyä tasapainossa. Suurten urheilutapahtumien, mm. Tokion olympialaisten ja jalkapallon EM-lopputurnauksen, siirtyminen koronapandemian vuoksi vuodelta 2020 vuodelle 2021 vaikuttaa molempien vuosien tulokseen. Tästä syystä vuoden 2021 tuloksen odotetaan muodostuvan tappiolliseksi, kun sen muutoin odotettaisiin olevan voitollinen. Samasta syystä vuoden 2020 tuloksen, joka oli budjetoitu 5 miljoonaa euroa tappiolliseksi, odotetaan olevan voitollinen.

7 Esitys

Esitetään, että valtioneuvosto vahvistaa valtion televisio- ja radiorahaston käyttösuunnitelman ajalle 1.1.–31.12.2021 liitteessä 2 olevan käyttösuunnitelmaehdotuksen mukaisesti.